ORHEIUL VECHI
REZERVAȚIA CULTURAL-NATURALĂ

Institutul
de Cercetări
Bioarheologice
și Etnoculturale

Revista

de Arheologie, Antropologie și Studii interdisciplinare

Journal of Archaeology, Anthropology and Interdisciplinary Studies

5

2023

COLEGIUL EDITORIAL

Prof. Paul PETTITT, editor onorific (Marea Britanie)

Dr. Angela Simalcsik, editor responsabil (România, Republica Moldova)
Dr. Bianca PREDA-BĂLĂNICĂ (Finlanda, România)
Dr. Cristian Eduard Ștefan (România)
Dr. Daniel GARVĂN (România)
Dr. Alin Frînculeasa (România)
Dr. Denis Topal (Republica Moldova)

COLEGIUL DE REDACȚIE/PEER-REVIEW

Dr. Angela SIMALCSIK, redactor responsabil (România, Republica Moldova)
Prof. Paul PETTITT (Marea Britanie)
Dr. Mircea ANGHELINU (România)
Dr. Denis TOPAL (Republica Moldova)
Dr. Gabriel VASILE (România)
Dr. Vasile DIACONU (România)
Dr. Bianca PREDA-BĂLĂNICĂ (Finlanda)
Dr. Vitaliy S. SINIKA (Moldova)
Dr. Valentin DUMITRAȘCU (România)
Dr. Lucian MUNTEANU (România)
Cristina-Elena CORDOȘ (România)
Dr. Mariana COCIERU (Republica Moldova)
Dr. Ioan Sebastian BRUMĂ (România)
Dr. Lavinia GRUMEZA (România)
Dr. Ștefan HONCU (România)
Dr. Raluca KOGĂLNICEANU (România)
Dr. George BODI (România)
Dr. Dorina ONICĂ (Republica Moldova)

Ion CIOBANU, secretar de redacție (Republica Moldova)
Dr. Alin FRÎNCULEASA (România)
Dr. Cristian Eduard ȘTEFAN (România)
Dr. Ștefan VASILE (România)
Dr. Daniel GARVĂN (România)
Dr. Roxana MUNTEANU (România)
Dr. doc. Oksana HRYTSYUTA (Ucraina)
Dr. Dmitriy KIRICENKO (Azerbaidjan)
Dr. Alexandru BERZOVAN (România)
Dr. Andrei COROBCEAN (Republica Moldova)
Marian LIE (România)
Dr. Lilia DERGACIOVA (Austria)
Dr. Robert Daniel SIMALCSIK (România)
Dr. Cătălin-George FEDOR (România)
Dr. Victor COJOCARU (România)
Dr. Bogdan-Stelian HAIDUC (România)
Dr. Vlad VORNIC (Republica Moldova)

Dr. Bianca PREDA-BĂLĂNICĂ, concept grafic, traducător, corector de limba engleză, limba franceză și limba română (România)
Dr. Denis TOPAL, concept copertă (Republica Moldova)
Alexandru KOVÁCS, traducător, corector de limba engleză, limba franceză și limba germană (România)
Dr. Mihail BĂȚ, machetare și aranjare în pagină (Republica Moldova)

Colegiul de redacție nu răspunde de opiniile exprimate de autori.
Editorial board is not reponsible for the opinions expressed by authors.

Toate lucrările publicate în Revista de Arheologie, Antropologie și Studii Interdisciplinare (RAASI) sunt recenzate de specialiști în domeniu (peer-reviewed journal).

Revista de Arheologie, Antropologie și Studii Interdisciplinare (RAASI) este publicația anuală a Institutului de Cercetări Bioarheologice și Etnoculturale (ICBE) din Chișinău.

Revista de Arheologie, Antropologie și Studii Interdisciplinare (RAASI) este indexată în bazele de date internaționale CEEOL și ERIHPLUS.

CC BY NC SA

Editare și tipar: Bons Offices

ISSN: 2587-3768
E-ISSN: 2587-3776
Chișinău 2023

Cuprins

STUDII // MATERIALE // NOTE

Marian Cosac

Istvan Dènes and the archaeological research of the Vârghiș Gorges karst (Harghita County, Romania)

Dénes István és a Vargyas-karszt régészeti kutatása (Hargita megye, Románia)

Istvan Dènes și cercetarea arheologică a carstului din Cheile Vârghișului (județul Harghita, România) 7

Ihor Pistruil

Note about angle transverse burins in collection of the Upper Palaeolithic settlement Anetivka II (Mykolaiv Oblast, Ukraine)

Notă despre burinele transversale de unghi din colecția de piese descoperite în așezarea din paleoliticul superior Anetivka II (Regiunea Mykolaiv, Ucraina) 21

Alla Hlavenchuk, Oksana Hrytsiuta

An original technological approach for the figuration of zoomorphic figurines at the Late Palaeolithic settlement of Anetivka 2 (Ukraine)

O abordare tehnologică originală pentru realizarea statuetelor zoomorfe în situl Paleolitic final de la Anetivka 2 (Ucraina) 29

Mădălina Stănescu

Materialul litic cioplit descoperit în așezarea neolitică de la Coroteni – punct „Cetățuia" (comuna Slobozia Bradului, județul Vrancea)

The knapped lithic material discovered in the Neolithic settlement at Coroteni, „Cetățuia" Point (Slobozia Bradului commune, Vrancea County) 45

Andreea Bîrzu, Cristian Eduard Ștefan

Notă privind două vase de lut descoperite în așezarea gumelnițeană de la Glina-*La Nuci*

Note concerning two clay vessels discovered in the Gumelnița settlement from Glina-La Nuci 55

Svitlana V. Ivanova

Yamna/Budzhak Culture of North-West Pontic region: classification and typology of pottery

Cultura Iamnaia/Bugeac din regiunea nord-vest pontică: clasificarea și tipologia vaselor ceramice 67

Bianca Preda-Bălănică, Angela Simalcsik, Elena Rența
O reevaluare a descoperirilor arheologice din tumulii II și III de la Ciulnița (județul Ialomița, România)
A re-evaluation of the archaeological discoveries of mounds II and III from Ciulnița (Ialomița County, Romania) 91

Dmitriy A. Kirichenko
Palaeoanthropological note about Buzeyir necropolis (Southeastern Azerbaijan)
Notă paleoantropologică despre necropola Buzeyir (sud-estul Azerbaidjanului) 159

Alexandru Berzovan, Angela Simalcsik, Constantin Aparaschivei
Trei morminte inedite aparținând culturii Poienești-Lucașeuca descoperite la Mihoveni-*Cahla Morii* (com. Șcheia, jud. Suceava, România)
Three new graves belonging to the Poienești-Lucașeuca Culture discovered at Mihoveni-Cahla Morii (Șcheia commune, Suceava County, Romania) 167

Adrian Adamescu, Gabriel Jugănaru, Tudor Mandache, George Nuțu
Consolation in death. Three cameos from the Roman necropolis of Barboși
Consolare în moarte. Trei camee din necropola romană de la Barboși 197

Ana Honcu
Epigraphy and the use of ArcGIS to analyse inscriptions. A case study
Epigrafia și utilizarea ArcGIS pentru analiza inscripțiilor. Studiu de caz 215

Lucian Munteanu, George-Dan Hânceanu, Nicoleta Vornicu
Notă asupra compoziției unor monede romane din colecția Muzeului de Istorie Roman
Note on the composition of several Roman coins from the collection of the Roman History Museum 229

George-Dan Hânceanu
Morminte de incinerație din secolele II-III d. Hr. descoperite la David (jud. Neamț, România)
Cremation graves from the 2nd-3rd centuries AD discovered at David (Neamț County, Romania) 237

Dmitriy A. Kirichenko
Note about one case of cranial trepanation from catacomb burial of Mingachevir (Azerbaijan Republic)
Notă despre un caz de trepanație craniană dintr-un mormânt în catacombă de la Minghachevir (Republica Azerbaidjan) 259

Robert Daniel Simalcsik

Indicatori demografici și ocupaționali la două populații ce aparțin culturii Sântana de Mureș - Cerneahov (Mihălășeni, jud. Botoșani și Valea Seacă, jud. Vaslui)

Demographical and occupational markers of two populations belonging to Sântana de Mureș - Chernyakhov Culture (Mihălășeni, Botoșani County and Valea Seacă, Vaslui County) 267

Geanina A. Butiseacă, Vasile Diaconu, Maria Ilie, Iuliana Vasiliev

The transition from the Mediaeval Warming Period to the Little Ice Age in northeastern Romania (Târgu Neamț, *La Damian* site)

Tranziția de la perioada medievală de încălzire la Mica Eră Glaciară în nord-estul României (Târgu Neamț, situl La Damian) 279

Angela Simalcsik, Robert Daniel Simalcsik

Primul caz de amputare din România medievală

The first case of amputation in Mediaeval Romania 295

Franceska Știrbu, Gabriel Vasile

Beneath the surface: Uncovering the social and biological significance of contemporary multiple burials in a Mediaeval sample from Wallachia

Dincolo de suprafață: descifrarea semnificațiilor sociale și biologice ale înhumărilor contemporane multiple dintr-un eșantion din perioada medievală din Țara Românească 327

Andreea Toma, Gabriel Vasile

Abnormalities of the first cervical vertebra in a Muslim community from Dobruja (Southeastern Romania): a case study

Anomalii ale primei vertebre cervicale la o comunitate musulmană din Dobrogea (sud-estul României): un studiu de caz 363

Cătălin-George Fedor

Raporturi interconfesionale într-o comunitate rurală moldovenească

Interconfessional relations in a rural Moldavian community 377

RECENZII // PREZENTĂRI DE CARTE

Done Șerbănescu

Necropole eneolitice din Câmpia Dunării

Cristian Eduard Ștefan 385

Norme de redactare / Publishing Rules 388

Raasi 5/2023, 237-258.

Morminte de incinerație din secolele II-III d. Hr. descoperite la David (jud. Neamț, România)

George-Dan Hânceanu[1]

Rezumat. Sondajul arheologic din anul 1970 efectuat la David, comuna Văleni, județul Neamț, a permis descoperirea unui număr de șapte morminte de incinerație. Cele două secțiuni ale sondajului (notate S.I și S.II) au dus și la descoperirea unei cantități apreciabile de ceramică dacică și de import, dispusă la distanță de morminte, care, probabil este parte din inventarul așezării comunității celor înmormântați. Mormintele de incinerație aveau resturile osteologice arse depuse în urnă. Urnele sunt vase refolosite, lucrate la roată, de culoare cenușie sau cărămizie. Majoritatea au fost acoperite (cu excepția M.7), îndeosebi cu străchini. Cele trei vase din interiorul urnelor M.5, M.6 (străchini) și M.7 (ulcior) indică posibile ofrande, solidă (M.5, M.6) și lichidă (M.7). Inventarul funerar este prezent în patru urne (M.1, M.3, M.6 și M.7). Predomină fibulele, cerceii de bronz și mărgelele de calcedonie. În general, necropola se încadrează în secolele II-III d. Hr., însă unele caracteristici ale pieselor (modul de prindere al torților urnei M.2 sau cercelul filigranat din M.1) pot indica o restrângere a intervalului doar pentru a doua jumătate a veacului al II-lea d. Hr.
Cuvinte cheie: morminte, urnă, incinerație, inventar funerar, cimitir, secolele II-III d. Hr.

Cremation graves from the 2nd-3rd centuries AD discovered at David (Neamț County, Romania). The archaeological survey in 1970 carried out in David, Văleni Commune, Neamț County, allowed the discovery of seven cremation graves. The two sections of the survey (marked S.I and S.II) also led to the discovery of an appreciable amount of Dacian and imported ceramics arranged at a distance from the graves, which is probably part of the settlement inventory of the community of the buried. Cremation graves had burned osteological remains deposited in urns. The urns are gray or brick-coloured wheel-worked reused vessels. Most were covered (except for Gr.7), especially with bowls. The three vessels inside urns Gr.5, Gr.6 (bowl) and Gr.7 (jug) indicate a possible offerings, solid (Gr.5, Gr.6) and liquid (Gr.7). The burial inventory is present for four urns (Gr.1, Gr.3, Gr.6, and Gr.7). Bronze brooches, earrings, and chalcedony beads are predominant. In general, the necropolis belongs to the 2nd-3rd centuries AD, but some characteristics of the pieces (the way of attaching the urn handles Gr. 2, the filigree earring in Gr.1) may indicate a narrowing of the interval only for the second half of the century 2nd AD.
Keywords: graves, urn, cremation, funeral inventory, cemetery, 2nd-3rd centuries AD.

[1] Muzeul de Istorie Roman, Complexul Muzeal Național Neamț, Roman, România; georgehanceanu@yahoo.com.

CC BY NC SA

Introducere

Satul David face parte din comuna Văleni, județul Neamț (alături de satele Moreni, Munteni și Văleni), fiind situat la circa 35 km spre nord de municipiul Roman. Aflat la o altitudine de 293 m, latitude 47° 2' 19" N și longitude 26° 40' 12" E, acesta are o populație de numai 89 de locuitori. Între satele David și Văleni este o distanță de circa 3,4 km (**Pl. I/1, 2**).

În anul 1970, într-una dintre perioadele de pauză ale șantierului arheologic sistematic de la Văleni (punctul *La Moară*), a fost efectuat în vecinătate, la David, un sondaj de verificare a unor informații primite de la localnici.

Singurele semnalări despre săpătura arheologică de la David (punctul *Bolocani / În Țarină* – cod LMI/2015: NT-I-s-B-10495) (**Pl. I/3**) le găsim în cronicile revistei nemțene de specialitate, *Memoria Antiqvitatis* (Cucoș 1971, p. 579-580; Cucoș 1992, p. 16, nr. 11.3). Din acestea aflăm că arheologul V. Ursachi a întreprins o scurtă sondare a perimetrului care prin ceramica de la suprafață indica un potențial arheologic zonal. Din aceeași sursă, dar mai ales din informațiile oferite de responsabilul de șantier[2], menționăm trasarea a două secțiuni (notate S.I și S.II) dispuse „în cruce", cu următoarele dimensiuni: circa 20,00 m lungime × 1,50 m lățime. La adâncimi cuprinse între 0,40/0,50 m și 0,80 m au fost descoperite șapte morminte de incinerație în urnă, concentrate îndeosebi în zona centrală a secțiunilor. Spre una dintre margini au fost descoperite mai multe fragmente ceramice dacice și de import, chirpici, fusaiole sferice sau bitronconice (inv. 2.458-2.459)[3] și un cuțit de fier (inv. 11.803)[4] (**Pl. VII**; **XI/9**). Caracteristicile ceramicii (pastă, formă, culoare) indică o datare în secolele II-III d. Hr. Întrucât acestea nu erau situate printre morminte au fost considerate ca fiind dintr-un perimetru locuit, posibil o așezare.

Revenind la cele șapte morminte de incinerație, urnele și inventarul acestora se află în colecția Muzeului de Istorie Roman, Complexul Muzeal Național Neamț. Din păcate, resturile de incinerație nu au fost păstrate în vederea unei investigații antropologice, precum în cazul altor urne din cimitirul de la Moldoveni (punctul *Dealul Gabăra*) (a se vedea Hânceanu, Simalcsik 2021, p. 299-328; Hânceanu, Simalcsik, Istina 2022, p. 267-309). Însă, unele urne, sparte de presiunea solului, au fost strânse după spălare în pachete formate din coli de hârtie (**Pl. V/1-1a**).

[2] Timpul redus acordat acestui sondaj, limitat de urgența reluării săpăturilor arheologice sistematice în necropola „dacilor liberi" de la Văleni, a impus concentrarea întregii echipe pe cercetare, situație ce a determinat notarea sumară a informațiilor în carnetul de șantier și totodată nedesenarea unui plan detaliat al săpăturii.

[3] H – 19 mm, D – 30 mm (inv. 2.458), H – 14 mm, D – 28 mm (inv. 2.459).

[4] L – 114 mm, La – între 8-15 mm.

Descrierea mormintelor[5]

Toate cele șapte morminte descoperite și cercetate aveau resturile incinerate depuse în urne lucrate la roată, fiind acoperite ori neacoperite.

Mormântul M.1, în urnă, descoperit în S.I, la 0,60 m adâncime. Din păcate vasul nu a fost găsit în depozitele muzeului romașcan, probabil fiind rătăcit în depozite ori împrumutat la alte instituții muzeale din țară. Potrivit fotografiei (**Pl. II/1**; **III/1**), *urna* pare să fie un vas bitronconic lucrat la roată dintr-o pastă fină, cu buza evazată plat, corpul bombat și probabil finalizat cu o bază inelară. Vasul-urnă era acoperit cu o *strachină*, spartă de presiunea solului, care lipsește din patrimoniu. ***Inventar:*** în urnă era depusă o *fibulă de bronz* (inv. 11.776) cu arc semicircular, puternic profilat și prevăzut cu un singur resort. Piciorul are o portagrafă fixă, lată și scundă (**Pl. III/2-2a**; **VIII/1**). Deosebit este *cercelul de argint* (inv. 11.777) lucrat în tehnica filigranului, care probabil a fost prevăzut și cu ornamente de sticlă (**Pl. III/3-3a**; **VIII/2**).

Mormântul M.2, în urnă, descoperit în S.II, la 0,60-0,65 m adâncime. *Urna* (inv. 44.907) este un vas bitronconic lucrat la roată dintr-o pastă fină, de culoare cenușie. Cana (refolosită ca urnă) are buza dreaptă, prevăzută cu prag de pliere, gâtul este lung delimitat prin nervuri și cu baza inelară (dimensiuni: H – 320 mm, Dg – 130 mm, Dmax. – 160 mm, Db – 95 mm, Dt – 40 mm). Toarta plată, șănțuită, este prinsă de buză și corp (**Pl. II/2**; **III/4-4b**; **VIII/3**). Spartă de presiunea solului, urna avea deasupra un rest dintr-un *picior de fructieră* (neinv.), care cel mai probabil a servit drept „capac" (**Pl. III/5**). Mormântul nu are inventar.

Mormântul M.3, în urnă, descoperit în S.I, la 0,70 m adâncime. *Urna* (inv. 8.628) este o variantă a vasului borcan, dar lucrată la roată din pastă fină, de culoare cărămizie (dimensiuni: H – 300 mm, Dg – 200 mm, Dmax. – 220 mm, Db – 95 mm). De formă bitronconică, buza este evazată plat, gâtul scurt, corpul bombat în partea inferioară, iar baza este inelară (**Pl. II/3**; **IV/1**; **VIII/4**). Deasupra urnei era o *strachină* care o acoperea (dimensiuni: H – 75 mm, Dg – 140 mm, Db – 65 mm). Recipientul (inv. 8.629), de dimensiune mare, are buza rotunjită și evazată (deviată din fabricație), gâtul scurt, corpul tronconic și baza inelară (**Pl. IV/2**; **VIII/5**). ***Inventar:*** în urnă se aflau *două fragmente de fier* (cu utilitate necunoscută) și un rest de *cârlig de fier* (**Pl. IV/4-5**).

Mormântul M.4, în urnă, descoperit în S.I, la 0,80 m adâncime. *Urna* (inv. 8.537) este un vas ovoidal lucrat la roată, din pastă fină, de culoare cărămizie (dimensiuni: H – 340 mm, Dg – 100 mm, Dmax. – 160 mm, Db – 90 mm). Vasul

[5] În text au fost utilizate următoarele prescurtări: D – diametru, Db – diametru bază, Dg – diametru gură, Dmax – diametru maxim, Dpiesă – diametru piesă, Dperforație – diametru perforație, Dt. – diametru toartă, Gr. – grosime, H – înălțime, L – lungime, La – lățime, M – mormânt, neinv. – neinventariat, S – secțiune.

are buza evazată plat, gâtul prelung, delimitat cu nervuri, corpul alungit (cu aspect de pepene) și baza inelară (**Pl. II/4**; **IV/3**; **IX/1**). La descoperirea *in situ* urna era depusă ușor înclinată. Din fotografie se observă că deasupra urnei erau câteva fragmente (de la un *picior de fructieră*), probabil având rol de „capac" (negăsite). Mormântul nu are inventar.

Mormântul M.5, în urnă, descoperit în S.I, la 0,60 m adâncime. *Urna* (inv. 8.639) este un vas sferic lucrat la roată, din pastă fină de culoare cărămizie. Recipientul are buza evazată plat, gâtul scurt, delimitat de corpul globular printr-o nervură, iar baza este inelară (dimensiuni: H – 270 mm, Dg – 210 mm, Dmax – 230 mm, Db – 100 mm, Dt – 35 mm). Din cele două torți s-a păstrat doar una, plată, șănțuită, semicirculară, prinsă de gât și corp (**Pl. II/5**; **IV/6**; **IX/2**). Pe urnă și în preajma acesteia erau fragmente de la o *străchină* (inv. 44.909), modelată la roată, din pastă fină, de culoare cenușie (**Pl. IV/8**; **IX/3**). Dimensiunile respectivei străchini: H – 60 mm, Dg – 220 mm, Db – 60 mm. În interiorul urnei era o altă *strachină* întreagă, tot cenușie (inv. 8.564; dimensiuni: H – 85 mm, Dg – 110 mm, Db – 70 mm) (**Pl. IV/7**; **IX/4**). Medii, dar diferite ca tip, capacul este o strachină cu buza evazată, largă, iar exemplarul interior are buza rotunjită și pereții înalți. Gâtul este scurt, șănțuit, corpul tronconic și baza inelară. În urnă nu era inventar.

Mormântul M.6, în urnă, descoperit în S.I, la 0,80 m adâncime. *Urna* (inv. 44.906) este o variantă a vasului borcan, fiind lucrată la roată din pastă fină, de culoare roșie, arsă secundar (dimensiuni: H – 290 mm, Dg – 210 mm, Dmax. – 230 mm, Db – 100 mm). Vasul este bitronconic cu gura evazată plat, gâtul scurt, delimitat de corpul bombat printr-o nervură, iar baza este inelară (**Pl. II/6**; **V/2-2a**; **X/1**). În interior era și o *buză de strachină* de culoare cenușie, lucrată la roată (**Pl. V/4-4a**). Posibil să provină de la un vas fragmentar pentru ofrandă. Deasupra urnei era o *strachină* (inv. 44.908) spartă de presiunea solului. Recipientul este înalt, cu buza evazată, gâtul șănțuit, corpul tronconic și baza inelară (dimensiuni: H – 80 mm, Dg – 190 mm, Db – 80 mm). Spre deosebire de urnă, strachina este de culoare cenușie (**Pl. V/3**; **X/2**). ***Inventar:*** în urnă era o *fibulă de fier* cu arc puternic profilat (inv. 11.804) (**Pl. VI/1**; **X/8**) și o *fibulă de bronz* (inv. 11.767) cu arc semicircular, puternic profilat și prevăzut cu un singur resort. Piciorul are o portagrafă fixă, lată și scundă (**Pl. V/5**; **X/3**). Se adaugă *doi cercei de bronz* (inv. 11.768-11.769) (**Pl. V/6-7; X/4-5**). Important este și *pandantivul* sub formă de butoiaș sau de perlă biconică, păstrat fragmentar, confecționat din argint-aurit (inv. 11.770) (**Pl. V/8-8b**). Alte diverse piese: *ac de cusut* de fier (inv. 11.805) (**Pl. VI/4**), *lamă de cuțit* de fier (inv. 11.806) (**Pl. VI/2**), *bandă* de bronz (cu rol nedeterminat) (**Pl. VI/3**) și două *mărgele* de calcedonie (inv. 11.771-11.772) (**Pl. VI/5-6; X/6-7**).

Mormântul M.7, în urnă, descoperit în S.I, la 0,65 m adâncime. *Urna* (inv. 8.638) este un vas sferic lucrat la roată, din pastă fină, de culoare cenușie (dimensiuni: H – 285 mm, Dmax. – 230 mm, Db – 130 mm). Vasului îi lipsește gura din vechime și are gâtul scurt, delimitat de corpul globular printr-o nervură, iar baza este inelară (**Pl. II/7**; **VI/7**; **XI/1**). Vasul nu era acoperit. În interiorul urnei era depus un *ulcior*, modelat tot la roată, dintr-o pastă fină de culoare cenușie. Recipientul (inv. 8.565) este bitronconic cu buza rotunjită și evazată, gâtul prelung, corpul globular și baza inelară (dimensiuni: H – 125 mm, Dg – 35 mm, Dmax – 60 mm, Db – 45 mm). Toarta semicirculară este prinsă de gât și corp (**Pl. VI/8**; **XI/2**). ***Inventar:*** în urnă era o *fibulă de bronz* (inv. 11.773) cu arc semicircular, puternic profilat și prevăzut cu un singur resort. Piciorul are o portagrafă fixă, lată și scundă (**Pl. VI/9**; **XI/8**). Semnalăm un rest de *verigă de bronz-posibil cercel* (inv. 11.774) (**Pl. VI/10**) și un *ac de cusut* fragmentar de fier (**Pl. VI/11**). De asemenea, mai erau și șapte *mărgele* de calcedonie, una de sticlă și alte două de cornalină (inv. 11.795-11.802, două fragmentare de calcedonie neinv.) (**Pl. VI/12-21**; **XI/3-7**).

Prezentarea inventarului funerar

Din cele șapte morminte de incinerație doar patru dispun de inventar funerar (M.1, M.3, M.6 și M.7). Artefactele pot fi împărțite în trei categorii:

1. Accesorii vestimentare

1.1. *Fibule:* în număr de patru, acestea au fost lucrate din bronz (M.1 – inv. 11.776, M.6 – inv. 11.767, M.7 – inv. 11.773) (cu lungimi cuprinse între 32-42 mm) sau fier (M.6 – inv. 11.804) (cu lungimea de 30 mm). Piesele de bronz sunt de tipul celor cu arc semicircular, puternic profilat și prevăzut cu un singur resort. Piciorul, delimitat la mijloc printr-un nod, are o portagrafă fixă, lată și scundă. De dimensiune medie, acestea dispun de ace scurte. Semnalăm asemănări cu exemplarele descoperite la Poienești – M.254, M.279, M.288 (Vulpe 1953, p. 389, 398, 395, Fig. 277/4; Fig. 292/2; Fig. 300/3; Spânu 2019, p. 122-123, Pl. 18/3; Pl. 19/3; Pl. 20/3), Moldoveni M.1 (Antonescu 1959, p. 475, 482; Hânceanu, Simalcsik, Istina 2022, p. 277, 302, Pl. VII/4), Izvoare-Bahna – M.23 (Ursachi 2010b, p. 56, 75, Pl. XXVII/1, 2; Pl. XLVI/10) și Săbăoani II – M.44 (Ursachi 2010a, p. 288, Pl. 56/9). Acest tip de fibulă provincial romană, puternic profilată, corespunde tipurilor 6-7 conform unei cunoscute tipologii (Cociș 2004, p. 42-45), fiind prezent din a doua jumătate a secolului al II-lea d. Hr., dar și pe parcursul veacului următor în siturile funerare semnalate. Potrivit unei tipologii mai recente, respectivele fibule sunt de tipul 1 (Spânu 2019, p. 49, Fig. 11/1).

Diferit ca tip este exemplarul de fier, de dimensiune redusă, cu corpul ușor profilat și piciorul scurt, delimitat prin linii, finalizat cu nod, similar obiectelor anterioare. Placa este scurtă și lată. Îi lipsește resortul și acul de prindere. Este o piesă care a circulat în asociere cu celălalt exemplar, dar de bronz, din același M.6.

2. Piese de podoabă

2.1. ***Cercei:*** o pereche din bronz (M.6 – inv. 11.768-11.769; D – 22 mm, Gr. – 1 mm), o verigă de la un posibil cercel de bronz (M.7 – inv. 11.774) și altul de argint (M.1). Ultimul (inv. 11.777; L – 45 mm, La – 10 mm) este deosebit prin faptul că este lucrat în tehnica filigranului, având toarta semicirculară, formată din fire torsionate, prinsă într-o verigă de închidere semiovală, plată, iar pe placă (constituită din două bucle) dispune de motive decorative geometrice (cercuri, ove) și perle/granulații. Aceste motive decorative includeau și ornamente, posibil de sticlă, pierdute ori topite în urma incinerării. Unul dintre cimitirele în care s-au descoperit multe astfel de exemplare este cel de la Poienești – M.36, M.55, M.66, M.327 (Vulpe 1953, p. 323, 330-331, 405, Fig. 121/3; Fig. 137; Fig. 138; Fig. 319; Spânu 2019, p. 117-118, 123-124, Pl. 3/3; Pl. 5/5-6; Pl. 7/2; Pl. 22/4), urmat de Văleni – M.296 și M.574 (Ioniță, Ursachi 1988, p. 134, 150, Fig. 32/47, 50; Fig. 48/36).

Perechea de cercei are piesele diferit lucrate: una are veriga confecționată manual dintr-un platband (inv. 11.769), iar cealaltă este lucrată dintr-o bandă circulară în secțiune (inv. 11.768). Veriga păstrată pe jumătate (inv. 11.774), lucrată manual dintr-o bandă plată, poate fi din componența unui alt cercel. Cerceii de această formă seamănă cu cei descoperiți în inventarul M.1566 de la Poienești (Spânu 2019, p. 165, Pl. 66).

2.2. ***Pandantiv:*** găsit fragmentar în inventarul M.6 (perlă biconică), lucrat în tehnica filigranului, din argint-aurit (inv. 11.770). Are păstrată veriga circulară de prindere (dimensiuni: H – 10 mm, D – 15 mm). Menționăm analogii cu exemplarele fragmentare de la Poienești – M.36, M.65, M.226 (Vulpe 1953, p. 323, 335-336, 375, Fig. 121/3; 145/2-3; 147; 247) și Izvoare-Bahna – M.9 (Ursachi 2010b, p. 38, Pl. IX/2).

2.3. ***Mărgele:*** în număr de 12, nouă de calcedonie (M.6 și M.7), una de sticlă și două de cornalină (M.7) (inv. 11.795-11.802 și două neinv.). Cele din calcedonie sunt sferice, de culoare albă și cu perforația transversală largă (dimensiuni variabile: H – între 5-12 mm, $D_{piesă}$ – între 8-22 mm, $D_{perforație}$ – între 2-4 mm). Piesa de sticlă este rotundă și de culoare albastră (H – 4 mm, $D_{piesă}$ – 7 mm, $D_{perforație}$ – 2 mm). Exemplarele din cornalină (L – 12 mm, La – 6 mm) sunt rectangulare, plate, cu perforație îngustă, de culoare alb-roșietică. Una dintre necropolele cu multe exemplare similare (îndeosebi din calcedonie) este cea de la Văleni – M.342 (Ioniță,

Ursachi 1988, p. 137, Fig. 35/6, 7, 13-15). Mărgelele din cornalină sunt similare celor descoperite în inventarul M.36 de la Moldoveni (Antonescu 1961, p. 450; Hânceanu, Simalcsik 2021, p. 307, 324, Fig. 4/2).

3. Varia

3.1. ***Ace de cusut:*** unul întreg, circular în secțiune, rupt la capete (M.6 – inv. 11.805) și altul fragmentar (M.7, neinv.). Dimensiuni variabile: L – între 25-40 mm, Gr – 1 mm. Piese similare găsim în necropola de la Văleni – M.53, M.259, M.302, M.488 (Ioniță, Ursachi 1988, p. 123, 132, 134, 146, Fig. 21/18; 30/40; 32/49; 44/70).

3.2. ***Lamă de cuțit:*** obținută prin turnare, din fier, ruptă la ambele capete (M.6 – inv. 11.806; L – 45mm, La – 10 mm, Gr – 1 mm). Lame similare menționăm în cimitirul de la Văleni – M.52, M.136 (Ioniță, Ursachi 1988, p. 123, 126, Fig. 21/19; 24/15).

Una dintre practicile funerare întâlnite în necropolele secolelor II-III d. Hr. este cea a depunerii unui cuțit pe rug, alături de defunct. În acest sens menționăm câteva exemple la Poienești – M.83, M.279 (Vulpe 1953, p. 343, 395, Fig. 161/1; Fig. 292/1; Spânu 2019, p. 122-123, Pl. 19/4), Văleni – M.52, M.136, M.463, M.507 (Ioniță, Ursachi 1988, p. 123, 126, 144, 146, Fig. 21/19; Fig. 24/15; Fig. 42/34; Fig. 44/64) și Podeni – M.4, M.7, M.9 (Ignat 1999, p. 164-165, Pl. 2/2; Pl. 3/2, 4).

3.3. ***Verigă:*** păstrată pe jumătate, circulară în secțiune, cu rol nedeterminat (M.3, neinv.).

3.4. ***Benzi:*** prelucrate manual, din bronz, rectangulare, cu rol nedeterminat (M.6, neinv.). Tot dintr-o bandă, dar de formă pătrată, s-au păstrat două fragmente (M.3, neinv.).

Tipologie. Interpretări

Sondajul arheologic efectuat în anul 1970 la David, comuna Văleni (jud. Neamț), a permis identificarea unui nou cimitir al „dacilor liberi", situat aproape de așezarea comunității.

Necropola de la David este amplasată în zona dealurilor de la marginea vestică a Podișului Moldovenesc, într-un perimetru de pe partea dreaptă a râului Moldova. Este aproape de necropola din secolele II-III d. Hr. de la Văleni.

Cele șapte morminte de incinerație în urnă au recipiente lucrate doar la roată, mai multe (patru) fiind de culoare cărămizie.

Pentru M.1 (după fotografie)[6] și M.3 (inv. 8.628) întâlnim tipul de urnă clasic, care este varianta la roată a vasului borcan cu buza evazată plat, gâtul scurt, delimitat cu nervură și corpul intens bombat la mijloc, finalizat cu o bază inelară. Această

[6] Negăsită în patrimoniul muzeului romașcan.

formă bitronconică oferea o mai bună stabilitate vasului. O variantă apropiată acestor urne este cea din M.5 (inv. 8.639), însă de dimensiune mai mare, ușor mai înaltă, dar cu același tip de buză și gât, iar corpul puternic bombat este mai mult spre zona inferioară, finalizat tot cu o bază circulară. Dispunea de două torți, prinse de gât și corp, dintre care s-a păstrat doar una, semicirculară, plată, șănțuită longitudinal. Lărgimea vasului a permis depunerea în interior a unei străchini, posibil cu o ofrandă solidă (animalieră).

Celelalte urne se diferențiază total ca formă. Urna din M.2 (inv. 44.907) este o cană de dimensiune mare, având gura prevăzută cu prag de pliere a capacului, gâtul lung, corpul bombat în zona inferioară și baza rotundă. Gâtul este delimitat de corp prin linii circulare. Toarta prinsă de buză și corp este semicirculară, plată, șănțuită longitudinal. Vasul refolosit ca urnă din M.4 (inv. 8.537) este ovoidal, de dimensiune mare, ușor impropriu ca formă pentru destinația sa secundară, datorită corpului alungit și a gâtului îngust. Urna din M.6 (inv. 44.906) este mai degrabă un vas de provizii, care permitea prin gura și gâtul larg accesul mai ușor în interior, comparativ cu recipientul precedent. Spre deosebire de celelalte exemplare, acesta este de culoare roșie. Ultima urnă, cea din M.7 (inv. 8.638), este de formă sferică și îi lipsește zona superioară încă din vechime. Interesant este faptul că în interior avea un ulcior, posibil depus cu scopul unei ofrande lichide. Exceptând urnele cu gura și gâtul înguste din M.2 și M.4, celelalte înlesneau prin formă accesul depunerii resturilor incinerate (arse incomplet), al vaselor cu ofrandă și pieselor funerare.

Nici unul dintre cele șapte vase nu a fost creat special pentru a fi depus ca urnă, toate fiind refolosite în acest scop, idee confirmată de uzura recipientelor, de semnele arderii secundare de pe exteriorul unora (M.6) sau de faptul că unele erau incomplete încă dinaintea depunerii (M.5 și M.7).

Urnele se încadrează în următoarele tipologii: **urna M.2** – tipul II E.1 (după Ignat 1999) și tipul V.1 (după Spânu 2019), **urna M.3** (posibil și **urna din M.1**, după fotografie) – tipul 1 (după Vulpe 1953; Ignat 1999) și tipul I.2.1 (Spânu 2019), **urna M.4** – tipul II D.1 (după Ignat 1999) și tipul I.1.2.b (după Spânu 2019), **urna M.5** – tipul 1 (după Vulpe 1953), tipul 3 (după Ignat 1999) și componente combinate din tipurile I.2.2.c și I.2.5 (după Spânu 2019), **urna M.6** – tipul II B.5 (după Ignat 1999) și **urna M.7** – tipul II C.4 (după Ignat 1999). ***Modul de prindere clasic al torții cănii refolosită ca urnă pentru M.2 și vasul sferic reutilizat ca urnă din M.7 par să indice o datare în secolul al II-lea d. Hr.***, care poate restrânge perioada larg estimată inițial de utilizare a cimitirului.

Doar în trei urne (M.5, M.6 și M.7) s-au descoperit vase (strachină, buză de strachină și ulcior) în interiorul altor vase, cele dintâi probabil au servit pentru ofrandă (solidă, lichidă). Este interesant de observat opțiunea aleatorie a celor

care s-au preocupat de incineratul din M.6, unde urna este de culoare roșie, iar strachina-capac este cenușie.

Majoritatea urnelor au fost acoperite, doar una face excepție (M.7), poate și din cauză că îi lipsește gura. Urnele nu au avut capace speciale, acest rol fiind îndeplinit îndeosebi de străchini refolosite cu variate forme. Dacă pentru strachina din M.1 nu ne putem pronunța[7], în cazul celei din M.3 (inv. 8.629), de culoare cărămizie, observăm că este de talie joasă, cu deschidere largă, buza rotunjită și evazată (deviată din fabricație), gâtul scurt, corpul tronconic și baza inelară. Cele două străchini de la M.5 (din interior și de pe urnă) sunt diferite ca tip: cea utilizată drept capac este fragmentară, similară recipientului anterior, doar că este cenușie, însă strachina din interiorul urnei are talia înaltă, buza rotunjită, gâtul scurt și șănțuit, corpul tronconic și baza inelară. Tot de culoare cenușie, vasul are diametrul gurii mai îngust decât strachina-capac. O altă strachină-capac de culoare cenușie este cea din M.6. Spartă de presiunea solului și restaurată, exemplarul era incomplet înainte de depunere, aspect observat la buza evazată. Gâtul este scurt și șănțuit, corpul tronconic și baza inelară. Este tot de talie înaltă. Fără a lua în calcul strachina din primul mormânt (care lipsește), celelalte patru fac parte din trei tipuri diferite.

Străchinile-capac din M.3 și M.5 sunt asemănătoare celor din M.22, M.53, M.251, M.330-M.331 de la Poienești (Vulpe 1953, p. 318, 320, 328, 406-407, 457, Fig. 111; Fig. 133; Fig. 326; Fig. 360; Spânu 2019, p. 117-118, 122, 124, 162, Pl. 2/1; Pl. 4/1; Pl. 17/1; Pl. 23/1, 53/1; 56/1), M.23 de la Văleni (Ioniță, Ursachi 1988, p. 121, Fig. 19/33), M.32, M.51 de la Zvorâștea (Ignat 1999, p. 173, 176, Pl. 11/18; Pl. 14/10, 11) și M.4, M.8, M.21 de la Izvoare-Bahna (Ursachi 2010b, p. 70, 72, Pl. XLI/1, 6; XLIII/3).

Ele sunt de tipul 6 (varianta 3) (Ignat 1999, p. 105, Fig. 16) și de tipul III.1 (după Spânu 2019, p. 43). **Strachina din interiorul M.5** este de tipul III.2 (după Spânu 2019, p. 43), iar **ultimul exemplar, situat deasupra urnei din M.6**, se încadrează în tipul general 6 (după Ignat 1999, p. 105).

Cele două urne înguste la gură (M.2 și M.4) nu au necesitat un vas pentru acoperirea lor, motiv pentru care au folosit fragmente de la fructiere, îndeosebi picioare cu o parte din zona inferioară a cupei acestora. Starea de conservare nu ne-a ajutat să putem observa tipul de fructieră din care fac parte, însă după fragmentul din M.2 presupunem că erau cu piciorul scurt și cupa mare, largă, de culoare cenușie.

Ulciorul din urna M.7 are o eleganță aparte prin forma sa, care pare să indice o imitație după recipientele de import romane.

[7] Nu a fost găsită în depozite, asemenea urnei aceluiași mormânt.

Dintre cele șapte morminte de incinerație, doar patru conțin inventar funerar (M.1, M.3, M.6 și M.7). Acesta este constituit îndeosebi din accesorii vestimentare și piese de podoabă (fibule, cercei, pandativ, mărgele). Interesante de semnalat sunt și acele de cusut (M.6 și M.7).

Piese asemănătoare (în cazul fibulelor, a pandantivului și mărgelelor) întâlnim în inventarul mormintelor din necropolele de la Poienești - punctul *Măgura* și Moldoveni - punctul *Dealul Gabăra*, semnalate anterior.

Fibulele puternic profilate corespund tipurilor 6-7 (tipologie Cociș 2004, p. 42-45) și se datează în intervalul dintre a doua jumătate/sfârșitul veacului I – prima jumătate a secolului al II-lea d. Hr. (în necropole ajung în a doua jumătate a veacului al II-lea d. Hr.). Aceste fibule, provincial-romane, sunt întâlnite și în inventarele mormintelor sarmatice (Bobi 1987, p. 333-341; Bichir 1993, p. 140, 144, Fig. 4; 6; Cociș, Bârcă 2013, p. 161-175; Bârcă 2014, p. 115-117; Hellström 2018, p. 68-70).

Cercelul de argint din M.1 seamănă cu cerceii din M.563 de la Poienești (Spânu 2019, p. 154, Pl. 31/3, 4), datați la mijlocul ori în a doua jumătate a secolului al II-lea d. Hr.

Ținând cont de proporția numărului total de morminte și a raportului dintre urne și inventar, putem menționa (comparativ cu necropola învecinată de la Văleni) că, deși nu era un cimitir de dimensiuni mari, piesele descoperite denotă păstrarea acelorași tipuri, cunoscute necropolelor din această perioadă de timp, iar unele dintre ele (cercelul de argint din M.1 și pandantivul de argint-aurit din M.6) pot indica, pentru cei înmormântați și rudele acestora, o stare materială mai bună.

În concluzie, urnele semnalate (cana din M.2 și vasul sferic din M.7), fibulele și cercelul de argint (M.1, M.6 și M.7) par să indice *o necropolă timpurie, datată la mijlocul sau în a doua jumătate a secolului al II-lea d. Hr.*, argumente care pot restrânge intervalul cronologic atribuit în general necropolelor culturii „dacilor liberi".

Mulțumiri. Dorim să transmitem mulțumiri cercetătorului științific dr. Vasile Ursachi pentru încrederea acordată în vederea publicării acestor rezultate și pentru fotografiile de santier puse la dispozitie, prelucrate după filme alb-negru de semnatarul articolului. Totodată, îi mulțumim și muzeografului Dan Spătariu pentru calitatea grafică deosebită a desenelor efectuate după cele mai reprezentative piese ale necropolei.

Bibliografie

Antonescu 1959: I. Antonescu, *Săpăturile de la Gabăra-Porcești (r. Roman, reg. Bacău)*, Materiale și Cercetări Arheologice VI, 1959, p. 473-485.

Antonescu 1961: I. Antonescu, *Săpăturile arheologice de la Gabăra*, Materiale și Cercetări Arheologice VII, 1961, p. 449-459.

Bârcă 2014: V. Bârcă, *Sarmatian vestiges discovered south of the Lower Mureș River. The graves from Hunedoara Timișană and Arad*, Cluj-Napoca, 2014.

Bichir 1993: Gh. Bichir, *Date noi cu privire la pătrunderea sarmaților în teritoriul geto-dacic (I)*, Studii și Comunicări de Istorie Veche și Arheologie 44, 2, 1993, p. 135-170.

Bobi 1987: V. Bobi, *Mormântul 71 descoperit în necropola de la Cândești, Vrancea*, Vrancea 5-7, 1987, p. 333-341.

Cociș 2004: S. Cociș, *Fibulele din Dacia romană*, Cluj-Napoca, 2004.

Cociș, Bârcă 2013: S. Cociș, V. Bârcă, *The workshop and production of "sarmatian" brooches (Almgren group VII, series I)*, Dacia, N.S. LVII, 2013, p. 161-175.

Cucoș 1971: Șt. Cucoș, *Săpăturile arheologice din județul Neamț (II)*, Memoria Antiqvitatis III, 1971, p. 577-583.

Cucoș 1992: Șt. Cucoș, *Contribuții la repertoriul arheologic al județului Neamț*, Memoria Antiqvitatis XVIII, 1992, p. 5-61.

Hânceanu, Simalcsik 2021: G.-D. Hânceanu, A. Simalcsik, *Inventar funerar „redescoperit" într-o urnă din necropola dacilor liberi de la Moldoveni, fost Porcești (punctul Dealul Gabăra), județul Neamț, România*, Revista de Arheologie, Antropologie și Studii Interdisciplinare 3, 2021, p. 299-328.

Hânceanu, Simalcsik, Istina 2022: G.-D. Hânceanu, A. Simalcsik, L.-E. Istina, *Necropola din secolele II-III d.Hr. de la Porcești/Moldoveni (punctul Dealul Gabăra), județul Neamț, România. Interpretări arheologice și antropologice despre câteva morminte de incinerație*, Revista de Arheologie, Antropologie și Studii Interdisciplinare 4, 2022, p. 267-309.

Hellström 2018: K. Hellström, *Fibeln und Fibeltracht der Sarmatischen Zeit im Nordschwarzmeergebiet (2 Jh. v. Chr. – 3 Jh. n. Chr.*, in: S. Hansen (ed.), *Archäologie in Eurasien*, 39, Bonn, 2018.

Ignat 1999: M. Ignat, *Dacii liberi din Moldova. Contribuții arheologice – necropolele de la Podeni și Zvorâștea*, Iași, 1999.

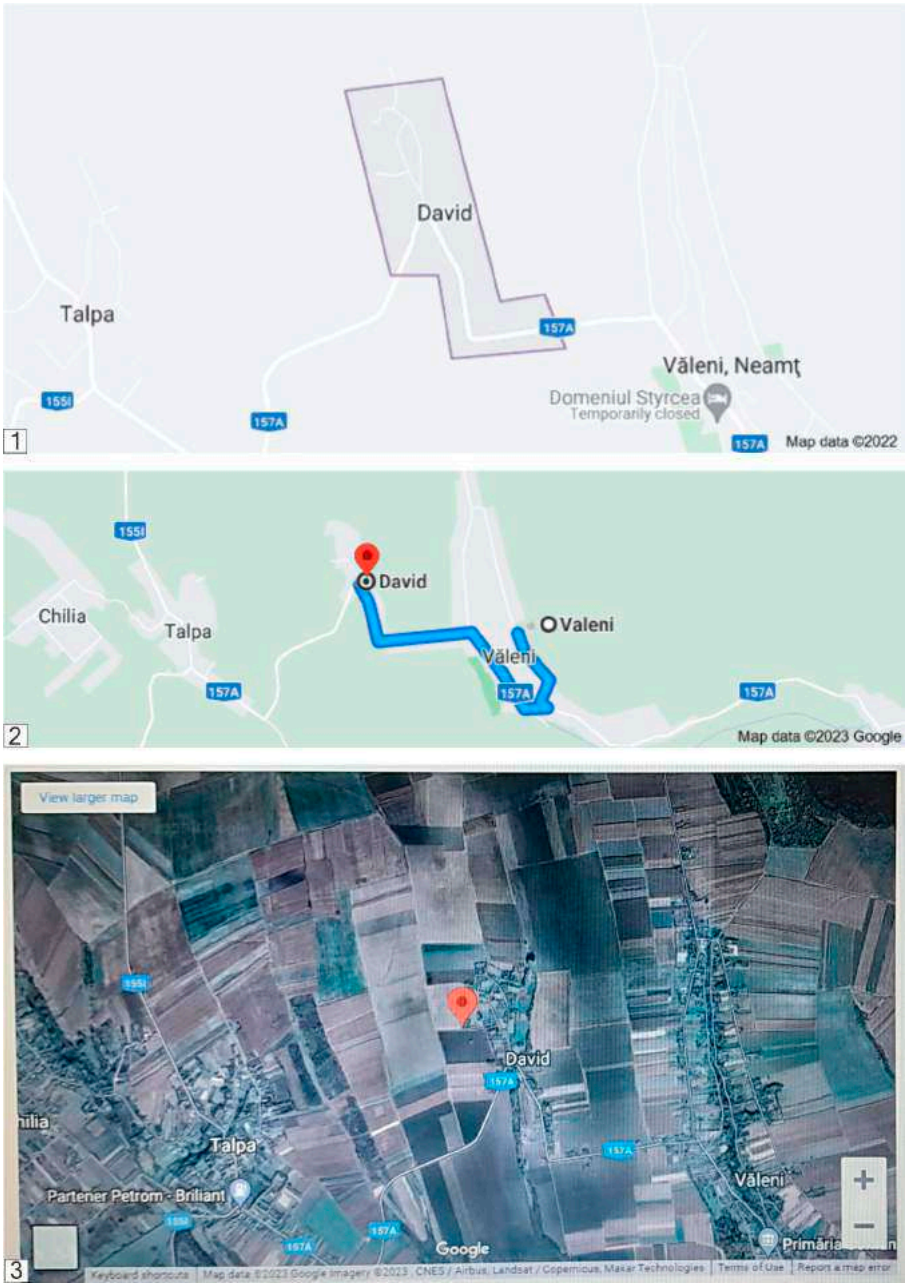
Ioniță, Ursachi 1988: I. Ioniță, V. Ursachi, *Văleni, o mare necropolă a dacilor liberi*, Iași, 1988.

Spânu 2019: D. Spânu, *Poienești. Necropola din secolele II-III*, Editura Mega, 2019.

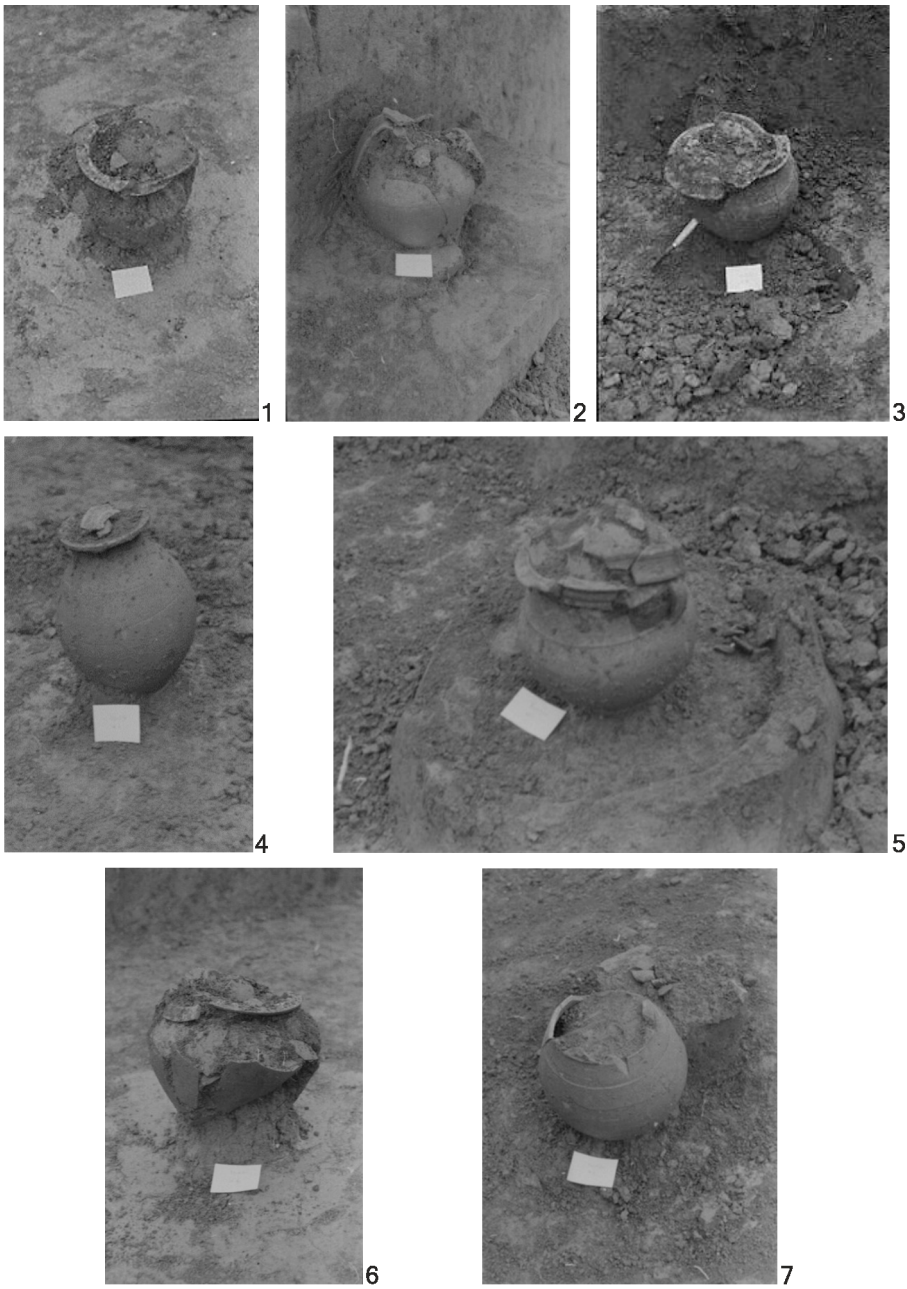
Ursachi 2010a: V. Ursachi, *Săbăoani. Monografie arheologică (vol. II)*, Iași, 2010.

Ursachi 2010b: V. Ursachi, *Necropola din sec. II-III d. Chr. de la Izvoare-Bahna, jud. Neamț*, Acta Musei Tutovensis V, 2010, p. 7-75.

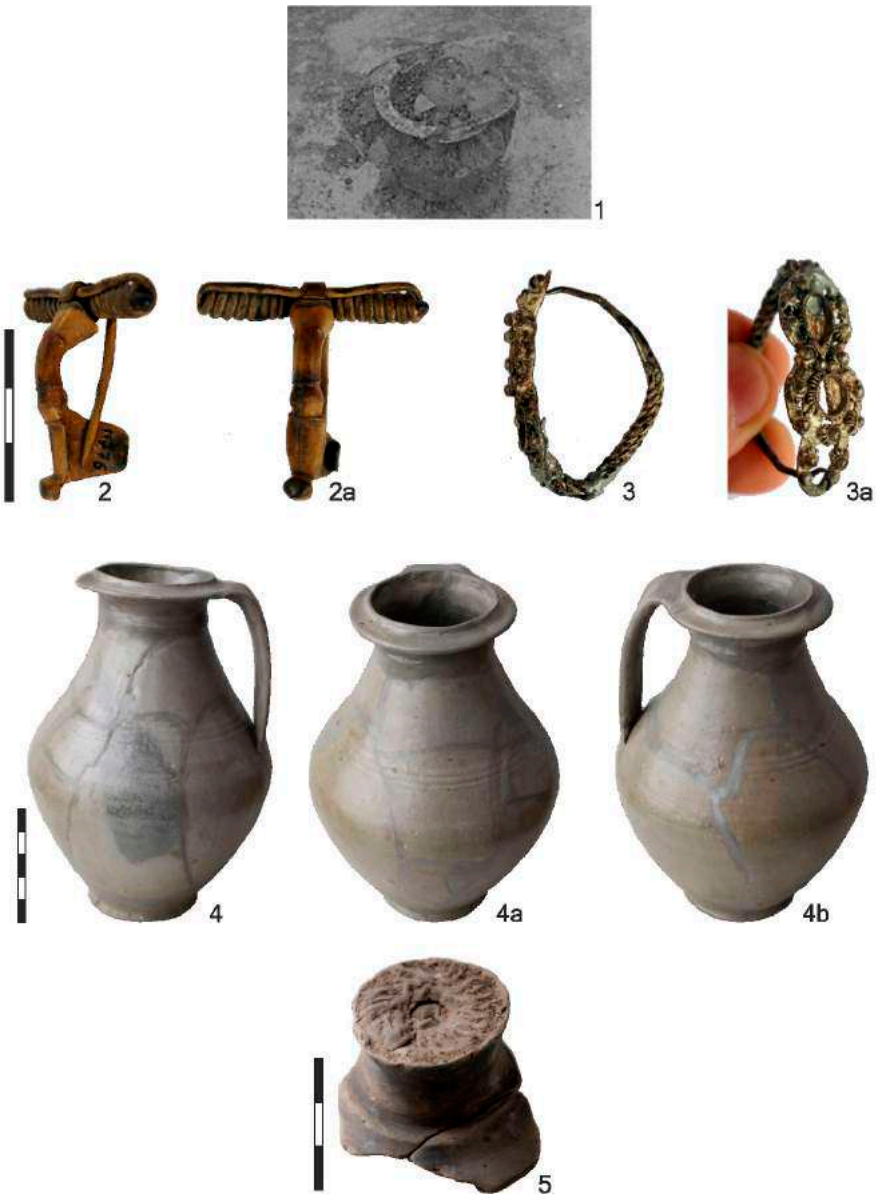
Vulpe 1953: R. Vulpe, *Săpăturile de la Poienești din 1949*, Materiale arheologice privind istoria veche a R.P.R., vol. I, 1953, p. 213-506.

Pl. I. 1-2. Poziționarea satului David față de satul Văleni (jud. Neamț); 3. Amplasamentul necropolei din secolele II-III d. Hr. de la David (punctul *Bolocani/În Țarină*).
Pl. I. 1-2. The positioning of the village of David compared to the village of Văleni (Neamț County); 3. The location of the necropolis from the 2nd-3rd centuries AD from David (*Bolocani/În Țarina* point).

Pl. II. Mormintele de incinerație în urnă din necropola de la David. 1. M.1; 2. M.2; 3. M.3; 4. M.4; 5. M.5; 6. M.6; 7. M.7.
Pl. II. Urn cremation graves in the necropolis at David. 1. Gr.1; 2. Gr.2; 3. Gr.3; 4. Gr.4; 5. Gr.5; 6. Gr.6; 7. Gr.7.

Pl. III. Mormintele de incinerație în urnă M.1 și M.2. 1. Urnă M.1 cu strachină-capac (lipsă din patrimoniu); 2-2a. Fibulă de bronz (inv. 11.776); 3-3a. Cercel de argint (inv. 11.777); 4-4b-5. Urnă M.2 (inv. 44.907) și piciorul de fructieră refolosit drept capac.
Pl. III. Urn cremation graves Gr.1 and Gr.2. 1. Urn from Gr.1 with a bowl-cover (missing from the museum collection); 2-2a. Bronze brooch (inv. 11.776); 3-3a. Silver earring (inv. 11,777); 4-4b-5. Urn from Gr.2 (inv. 44.907) and the foot of the fruit bowl reused as a cover.

Pl. IV. Mormintele de incinerație în urnă M.3 – M.5. 1. Urnă M.3 (inv. 8.628); 2. Strachina-capac (inv. 8.629) a urnei M.3; 3. Urnă M.4 (inv. 8.537); 4. Bandă fragmentară de fier din M.3; 5. Cârlig de fier din M.3; 6. Urnă M.5 (inv. 8.639); 7. Strachina (inv. 8.564) din interiorul urnei M.5; 8. Strachina-capac (inv. 44.909) a urnei M.5.

Pl. IV. Urn cremation graves Gr.3 – Gr.5. 1. Urn from Gr.3 (inv. 8,628); 2. Bowl-cover (inv. 8.629) of the urn from Gr.3; 3. Urn from Gr.4 (inv. 8,537); 4. Fragmentary iron band from Gr.3; 5. Iron hook from Gr.3; 6. Urn from Gr.5 (inv. 8,639); 7. Bowl (inv. 8.564) from inside of urn from Gr.5; 8. Bowl-cover (inv. 44.909) of urn from Gr.5.

Pl. V. Inventar funerar M.6. 1-1a. Modul de strângere și depozitare a unei urne de la David (din M.6), anterior restaurării; 2-2a. Urnă M.6 cu ardere secundară intensă (inv. 44.906); 3. Strachina-capac (inv. 44.908) a urnei M.6; 4-4a. Buză de strachină din urna M.6; 5. Fibulă de bronz (inv. 11.767); 6-7. Pereche de cercei de bronz, unul cu verigă (inv. 11.768-11769); 8-8b. Pandantiv de tip butoiaș de argint-aurit.

Pl. V. Funeral inventory of Gr.6. 1-1a. The way of collecting and storing an urn from David (from Gr.6), before the restoration; 2-2a. Urn from Gr.6 with intense secondary combustion (inv. 44,906); 3. Bowl-cover (inv. 44.908) of urn from Gr.6; 4-4a. Bowl lip from urn from Gr.6; 5. Bronze brooch (inv. 11.767); 6-7. Pair of bronze earrings, one with a link (inv. 11.768-11769); 8-8b. Silver-gilt barrel pendant.

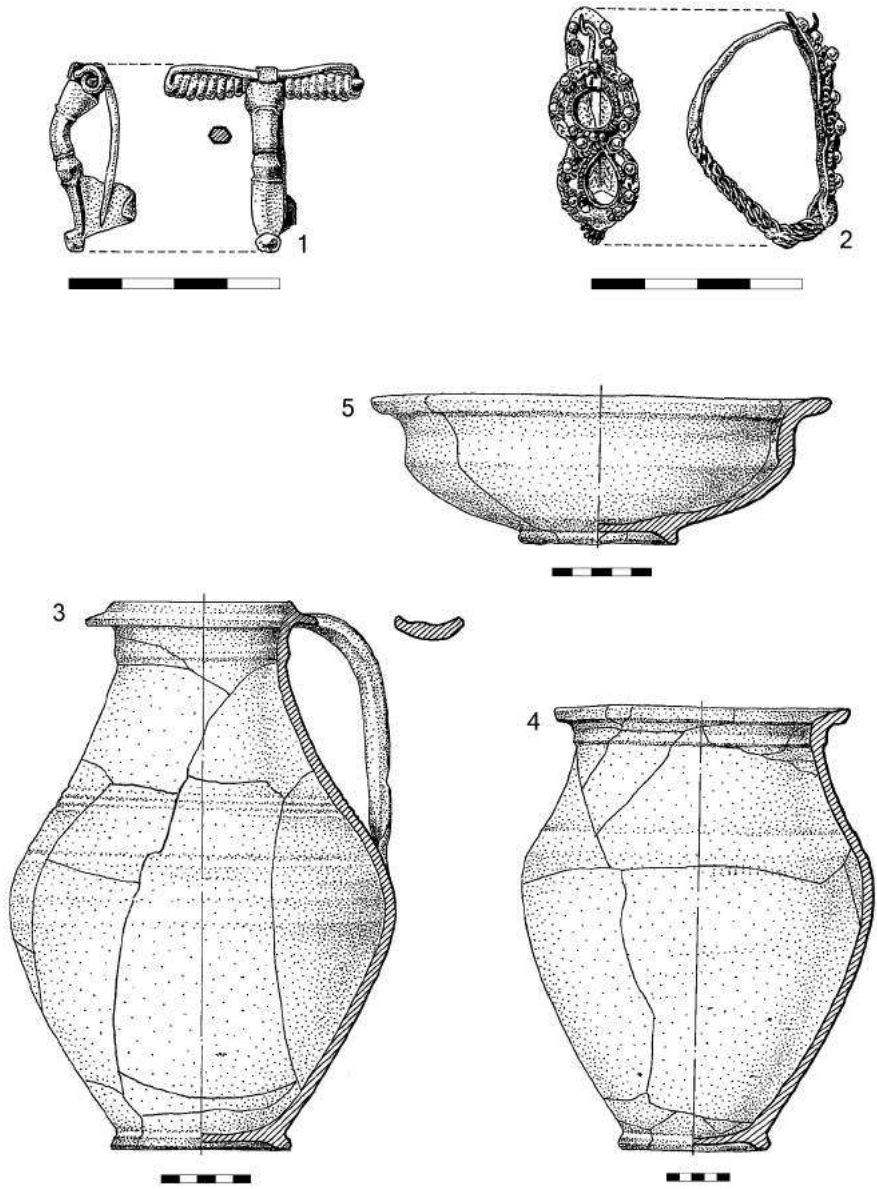
Pl. VI. Inventar funerar M.6 (1-6) și M.7 (7-21). 1. Fibulă de fier (inv. 11.804); 2. Lamă de cuțit de fier (inv. 11.806); 3. Bandă de bronz (inv. 11.807); 4. Ac de cusut de fier (inv. 11.805); 5-6. Mărgele de calcedonie (inv. 11.771-11.772); 7. Urnă M.7 (inv. 8.638); 8. Ulcior (inv. 8.565) din urna M.7; 9. Fibulă de bronz (inv. 11.773); 10. Verigă fragmentară de bronz (inv. 11.774); 11. Ac fragmentar de fier (f.nr.inv.); 12-13. Mărgele de cornalină (inv. 11.795-11.796); 14. Mărgică de sticlă (inv. 11.797); 15-21. Mărgele de calcedonie (inv. 17978-11.802; 17, 18-f.nr.inv.).

Pl. VI. Funeral inventory of Gr.6 (1-6) and Gr.7 (7-21). 1. Iron brooch (inv. 11,804); 2. Iron knife blade (inv. 11.806); 3. Bronze band (inv. 11,807); 4. Iron sewing needle (inv. 11.805); 5-6. Chalcedony beads (inv. 11.771-11.772); 7. Urn from Gr.7 (inv. 8,638); 8. Jug (inv. 8.565) from urn from Gr.7; 9. Bronze brooch (inv. 11.773); 10. Fragmentary bronze link (inv. 11.774); 11. Fragmentary iron needle (less inventory number); 12-13. Carnelian beads (inv. 11.795-11.796); 14. Glass bead (inv. 11,797); 15-21. Chalcedony beads (inv. 17978-11.802; 17-18 without inventory number).

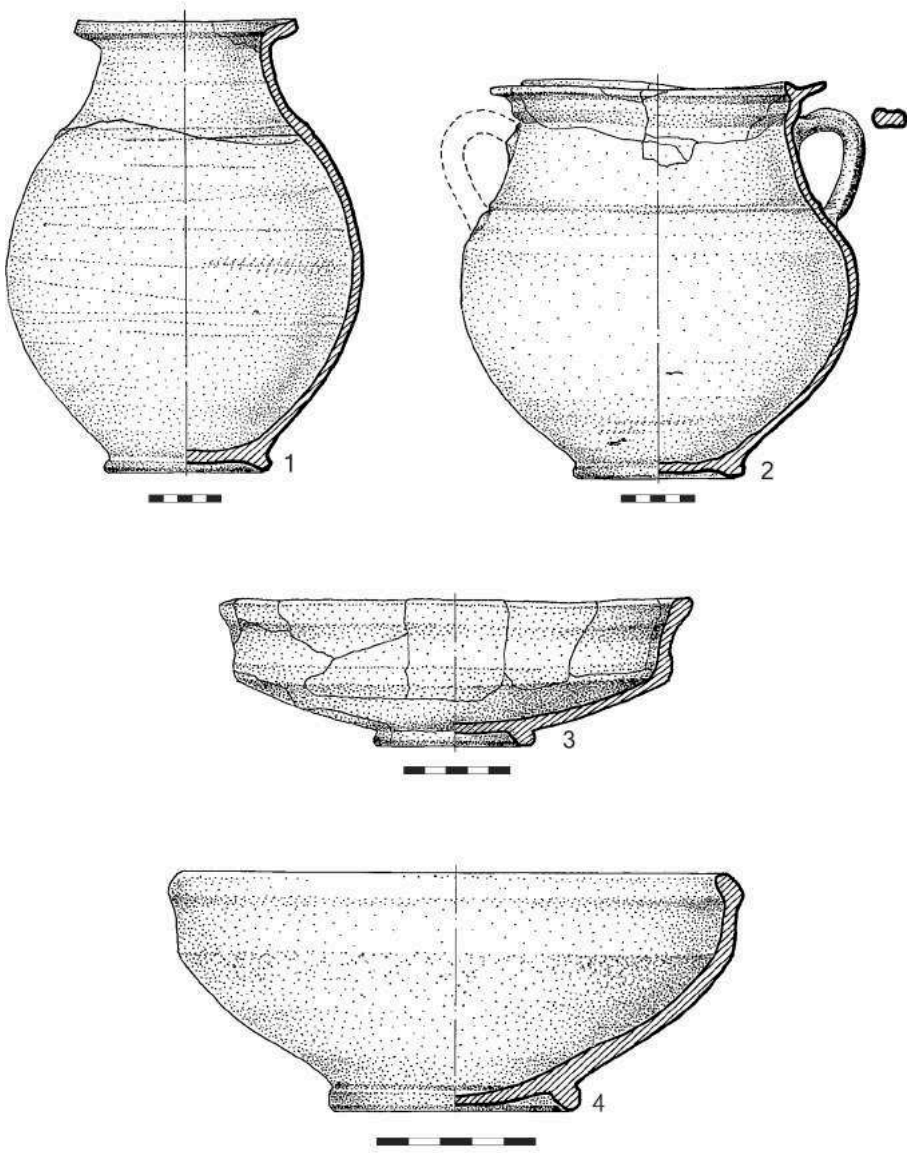
Pl. VII. Obiecte de lut și fier descoperite în așezarea situată în preajma necropolei: 1. Chirpici; 2. Buză de vas borcan decorată; 3-5. Fusaiole de forme diferite; 6. Cuțit; 7. Buză de strachină; 8. Fructieră fragmentară; 9. Buză de amforă de tip ulcior; 10-14. Gât și torți de amfore romane fusiforme.

Pl. VII. Clay and iron objects discovered in the settlement located near the necropolis: 1. Adobe; 2. Lip of a decorated jar; 3-5. Spindles of different shapes; 6. Knife; 7. Lip of bowl; 8. Fragmentary fruit bowl; 9. Lip of a jug-type amphora; 10-14. Neck and fusiform Roman amphorae cakes.

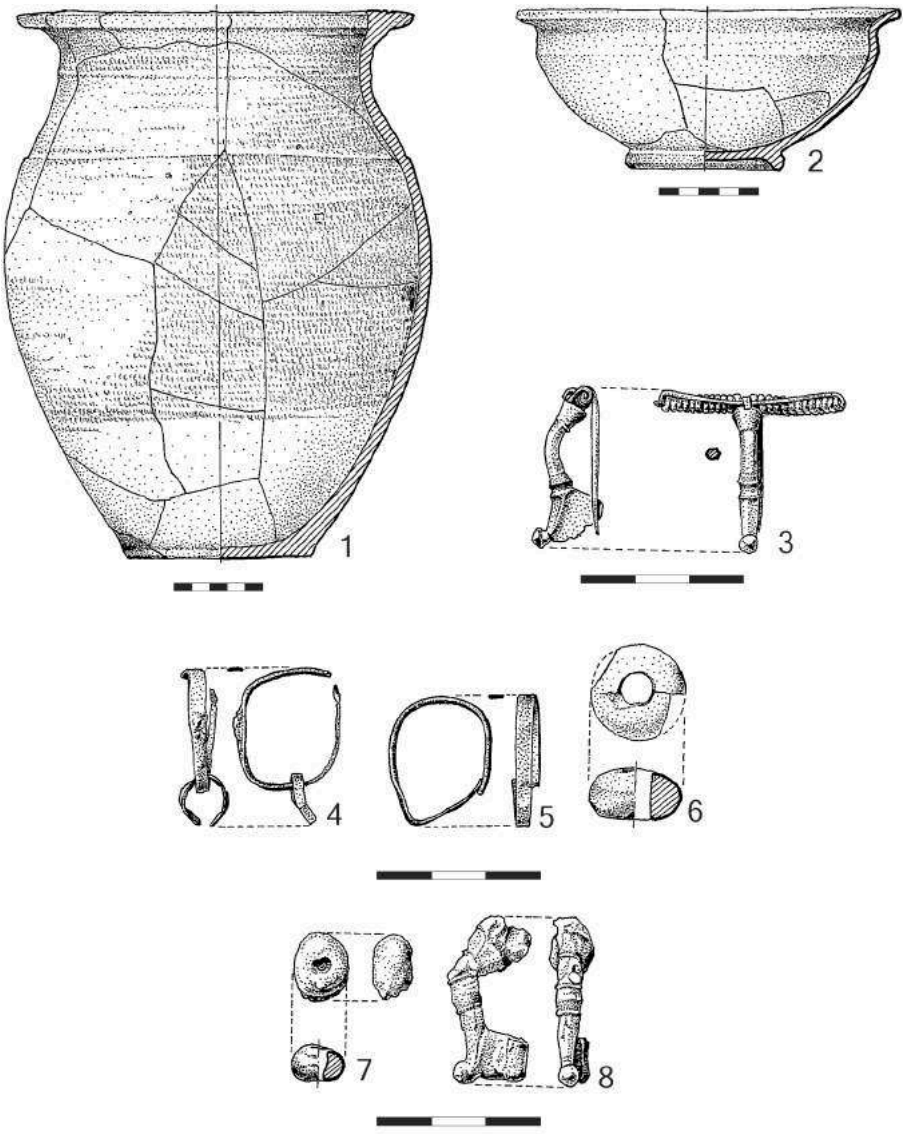
Pl. VIII. Mormintele de incinerație în urnă M.1 și M.2. 1. Fibulă de bronz (inv. 11.776); 2. Cercel de argint (inv. 11.777); 3. Urnă M.2 (inv. 44.907); 4-5. Urnă (inv. 8.628) și strachina-capac (inv. 8.629) a urnei M.3.

Pl. VIII. Urn cremation graves Gr.1 and Gr.2. 1. Bronze brooch (inv. 11.776); 2. Silver earring (inv. 11.777); 3. Urn from Gr.2 (inv. 44.907); 4-5. The urn (inv. 8.628) and the bowl-cover (inv. 8.629) of the urn from Gr.3.

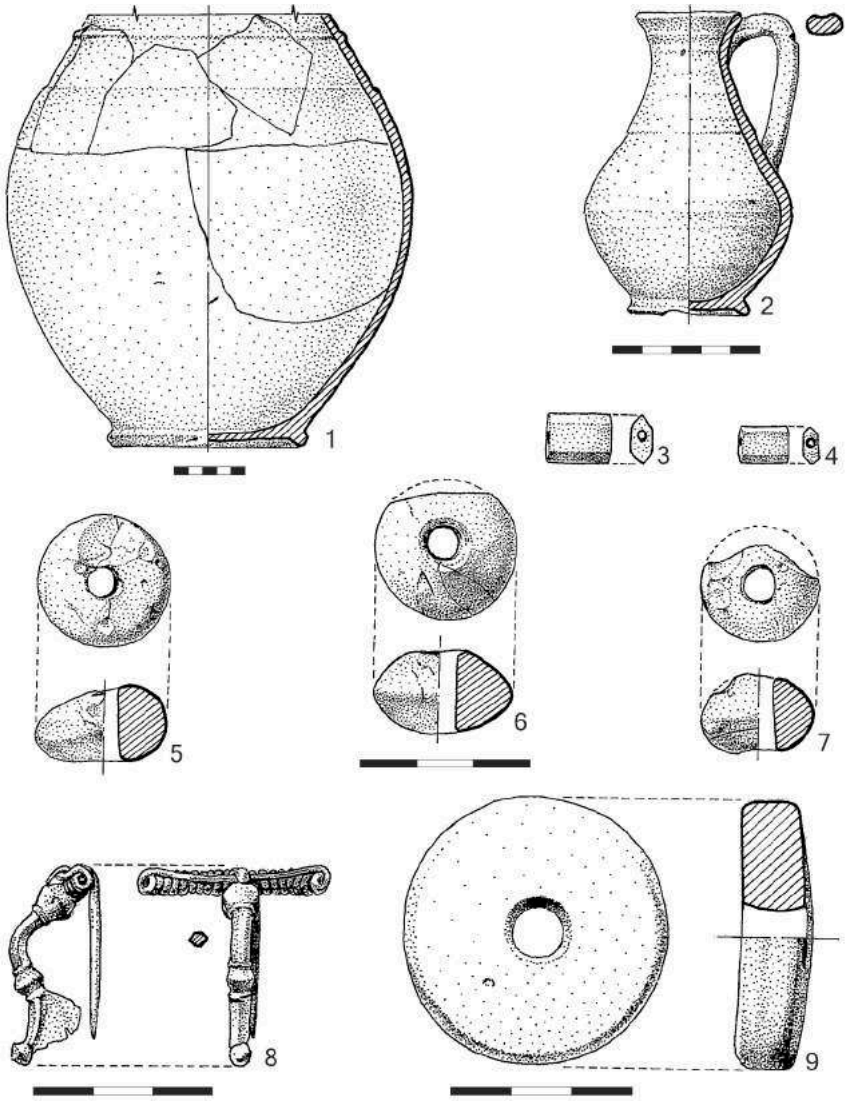

Pl. IX. Morminte de incinerație în urnă M.4 și M.5. 1. Urna M.4 (inv. 8.537); 2-3. Urna (inv. 8.639) și strachina-capac (inv. 44.909) a urnei M.5; 4. Strachina (inv. 8.564) din interiorul urnei M.5.

Pl. IX. Urn cremation graves Gr.4 and Gr.5. 1. Urn from Gr.4 (inv. 8.537); 2-3. The urn (inv. 8.639) and the bowl-cover (inv. 44.909) of the urn from Gr.5 urn; 4. Bowl (inv. 8.564) from inside urn of Gr.5.

Pl. X. Inventar funerar M.6. 1-2. Urna (inv. 44.906) și strachina-capac (inv. 44.908) a urnei M.6; 3. Fibulă de bronz (inv. 11.767); 4-5. Pereche de cercei de bronz, unul cu verigă (inv. 11.768-11769); 6-7. Mărgele de calcedonie (inv. 11.771-11.772); 8. Fibulă de fier (inv. 11.804).
Pl. X. Funerary inventory of Gr.6. 1-2. Urn (inv. 44.906) and bowl-cover (inv. 44.908) of urn from Gr.6; 3. Bronze brooch (inv. 11.767); 4-5. Pair of bronze earrings, one with a link (inv. 11.768-11769); 6-7. Chalcedony beads (inv. 11.771-11.772); 8. Iron brooch (inv. 11.804).

Pl. XI. Inventar funerar M.7 și obiect din așezare (9). 1. Urnă M.7 (inv. 8.638); 2. Ulcior (inv. 8.565) din urna M.7; 3-4. Mărgele de cornalină (inv. 11.795-11.796); 5-7. Mărgele de calcedonie (inv. 11.800-11.802); 8. Fibulă de bronz (inv. 11.773); 9. Fusaiolă din așezarea situată în preajma necropolei.

Pl. XI. Funeral inventory of Gr.7 and object from the settlement (9). 1. Urn M.7 (inv. 8,638); 2. Jug (inv. 8.565) from urn from Gr.7; 3-4. Carnelian beads (inv. 11.795-11.796); 5-7. Chalcedony beads (inv. 11,800-11,802); 8. Bronze brooch (inv. 11.773); 9. Spindle from the settlement located near the necropolis.